

CASTELLS CATALANS

SANT MIQUEL

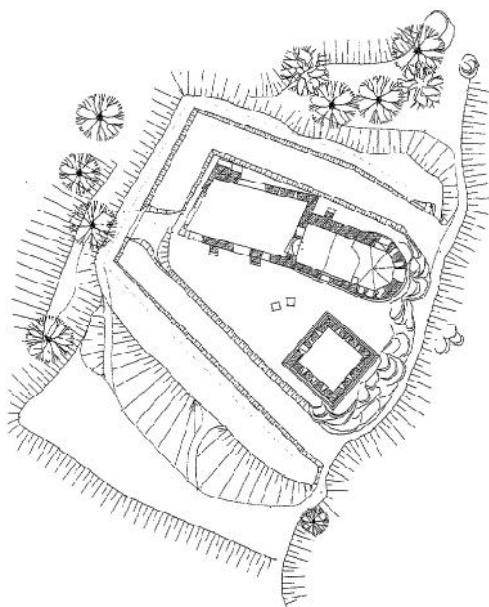
Nom del castell: Sant Miquel
Data de construcció: XV-XIX
Municipi: Celrà
Comarca: Gironès
Altitud: 385 m
Coordenades: E 2.861982 N 42.006929
(Geogràfica - ETRS89)

Com arribar-hi: per accedir-hi cal prendre la carretera GIV-6703 que va al santuari dels Àngels. Passat el km.5 hi ha la Casa de les Figues, punt de referència per agafar una pista que surt per l'esquerra de la carretera i que ressegueix la carena sempre en direcció nord fins a Sant Miquel, passant per les masies de ca la Ferriola i can Mistaire Vell.

Torre telegràfica i murs del castell.

El castell de Sant Miquel conforma un conjunt arquitectònic al cim del puig o muntanya de Sant Miquel, a cavall dels municipis de Girona i Celrà (el Gironès). La seva ubicació al cim permet el control sobre grans extensions del territori. La seva adscripció administrativa és controvertida alternant-se entre Celrà i Girona, en època medieval, moderna i contemporània sembla estar més lligat a la parròquia i municipi de Celrà, tanmateix al principi de la transició democràtica espanyola sembla produir-se un canvi d'adscripció en favor de la capital comarcal, fet en disputa.

PLANTA GENERAL (Nivell 0)

Lluís Bayona / Lluís Buscató

FOTOGRAFIA 1. Planta general del taró de Sant Miquel on es pot observar la situació de les diverses construccions existents: l'ermita homònima, on s'observen clarament diferències l'edifici més antic i la seva ampliació del segle XVIII, més àmplia; la torre de telegrafia òptica i el fossat que les envolta.

Aquest conjunt, envoltat per un fossat, inclou una ermita, dita de Sant Miquel Arcàngel, i una torre de base quadrada. El lloc és un perfecte exemple de la reutilització successiva d'aquest espai al llarg del temps per raó de les necessitats canviants. El cim de 385 m, està inclòs com un dels 100 cims de la FEEC.

Història

Hom creu que ja hi havia una construcció fortificada durant l'edat mitjana, de datació incerta, per la presència de dues cisternes, una d'elles parcialment destruïda per la construcció del fossat i la presència d'un pany de mur amb restes de torre semicircular associada. Aquests elements podrien pertànyer a un edifici anterior a l'ermita, bastit probablement amb finalitats militars i de vigilància, la cronologia exacta del qual ens és desconeguda. Tanmateix, els primers registres històrics parlen d'aquest lloc a mitjans del segle XV per l'inici de la construcció d'una ermita dedicada a santa Maria i sant Miquel Arcàngel. L'ermita té una sola nau i l'absis és poligonal aprofitant el basament de la torre circular prèvia. La nau fou ampliada cap al segle XVIII. A l'exterior de l'ermita hi havia un campanar d'espardenya al mig de la nau i la coberta, inicialment d'arcs de maons, fou substituïda per una volta de pedra. Es consideren del mateix període les restes de les dues cisternes quadrangulars i un pany de mur relacionat amb el basament de la possible torre.

Sembla que aquesta ermita va tenir ermitans entre els segles XVI i XVIII, probablement de forma continuada. Tanmateix, durant la Guerra del Francès el lloc fou ocupat per les tropes del Primer Imperi Francès com a part de les operacions del segon setge de Girona de 1808. L'agost d'aquell any, el lloc fou atacat per forces de miquelets dirigides per Joan Clarós, provinent del lloc proper dels Àngels, foragitant les tropes que es retiraren a Campdorà (combat del 16 d'agost).

De nou fou objecte d'apreciable atenció militar durant les operacions preparatòries del setge de

Torre telegràfica.

Girona de 1809, quan unes cent unitats de tropes del terç de Vic hagueren de retirar-se enfront d'uns cinc-cents homes de l'exèrcit francès (9 de maig) que s'hi atrinxeraren. Les espitlleres visibles avui en dia a l'absis i mur lateral, corresponen a aquest període. Passada la Guerra del Francès l'hermita sembla destruïda.

Torres de telegrafia òptica

El 1848 les restes de l'hermita de Sant Miquel van ser aprofitades per bastir-hi dues torres de telegrafia òptica. La torre de telègraf òptic, al costat sud de l'hermita, és de planta quadrada amb basament atalussat i presència de diverses espitlleres. El conflicte de la Guerra dels Matiners (segona carlinada, 1846-49), va posar en evidència la necessitat del nou estat liberal de tenir una xarxa de comunicació ràpida i segura per a controlar un país revoltat i convuls. S'instal·là sobre les ruïnes de l'absis de l'hermita una torre de la línia militar de telegrafia òptica Madrid-Frontera francesa. A més, al costat, també s'hi construï una torre de nova planta corresponent a la línia civil de la telegrafia òptica. Aquesta torre era de planta quadrada i tenia una entrada a la primera planta, una segona per les comunicacions i la terrassa per als aparells. Tot aquest conjunt fou fortificat i s'hi construï el fossat perimetral. Aquestes dues infraestructures resultaren obsoletes en poc temps per la posada en funcionament de la línia de telègraf elèctric el 1856 passant les instal·lacions a control de la Guàrdia Civil.

La pujada al castell de Sant Miquel des de la Vall de Sant Daniel (Girona) ha esdevingut molt transitada des de l'any 2010, tant a peu com en bicicleta de muntanya, especialment els caps de setmana. La vista que hi ha des de dalt de la torre és de 360 graus, i abraça tota la Costa Brava, des de Pals, tot el Pirineu, les Guillerries, el Montseny, la plana del Gironès i les Gavarres, amb el seu punt culminant del Puig Alt (Sant Martí Vell, amb el Santuari dels Àngels).

Extret de: [https://ca.wikipedia.org/wiki/Castell_de_Sant_Miquel_\(Giron%C3%A8s\)](https://ca.wikipedia.org/wiki/Castell_de_Sant_Miquel_(Giron%C3%A8s))

Elena Fàbregas i Jordi Gironès
Abril 2019